

Graag aandacht voor integratie VVE en kinderopvang

Een VVE-programma is, als je het goed uitvoert, eigenlijk een curriculum voor de kinderopvang, stelt het pedagogisch platform bij monde van Monique Velthoen.

De 18 miljoen die het ministerie beschikbaar heeft gesteld voor training van 5000 personeelsleden in peuterspeelzalen en kinderopvang biedt een uitgelezen kans om VVE en kinderopvang te integreren. **Monique Velthoen**

Op verzoek van minister Van der Hoeven heeft het kabinet besloten een bedrag van 18 miljoen extra beschikbaar te stellen voor training van 5000 personeelsleden in peuterspeelzalen en kinderopvang. Zo wordt in krap vier jaar tijd het kinderaantal dat profiteert van een aanbod voor- en vroegschoolse educatie met 40.000 uitgebreid. Het is de bedoeling dat kinderen met achterstanden snel worden opgemerkt en bij de VVE-programma's worden betrokken. Zo kan van jongs af aan een doorlopende lijn van signaleren naar vroegtijdig aanpakken worden gerealiseerd, aldus het Ministerie van Onderwijs.

Het initiatiefwetsvoorstel van de PvdA (M.Hamers) om van kinderopvang een basisvoorziening te maken – wat het Landelijk Pedagogisch Platform overigens toejuicht – gaat uit van het idee dat de huidige voorzieningen met elkaar geïntegreerd worden. Peuterspeelzaal, kindercentrum en VVE-aanbod onder één dak. Alle kinderen vanaf twee jaar die dit nodig hebben krijgen recht op voorschoolse educatie, naast opvoeding en verzorging in het kindercentrum. Zo wil de PvdA dat net als voor buitenschoolse opvang (motie van Aartsen-Bos) ook kinderopvang voor nul- tot vierjarigen een opeisbaar recht wordt voor ouders.

Imagoverbetering

Helaas is het met het imago van de kinderopvang niet zo best gesteld. Het beeld is dat het duur is en dat kinderopvang goed is voor de ontwikkeling wordt nogal in twiifel getrokken door ouders. Mariëtte Hamer stelt tijdens een discussiebijeenkomst op 11 mei jl. in de Tweede Kamer: 'Als je mij 's nachts wakker maakt en vraagt wat is het belangrijkste dat je wilt bereiken met je

wetsvoorstel dan zeg ik: 'Kinderopvang moet gezien gaan worden als een instrument dat grote meerwaarde heeft voor kinderen. Kinderopvang is goed voor de ontwikkeling van kinderen, juist in de periode van nul tot vier jaar is goede begeleiding zo belangrijk voor hun latere ontwikkeling. Ik zou graag willen dat mensen gaan denken dat je kinderen iets ontnemt als je ze niet naar de kinderopvang laat gaan. Voor de buitenwereld is het niet duidelijk dat kinderopvang deze functie heeft.'

Een omslag in denken: kinderopvang is er in de eerste plaats voor kinderen. Daarnaast kunnen ouders blijven werken. Overigens deelt het Pedagogisch Platform de mening dat kinderopvang goed is voor kinderen. Maar wij bestrijden dat verzorging/opvoeding en ontwikkelingsstimulering als twee van elkaar onafhankelijke componenten gezien moeten worden. Wij zien als kerntaak van de kinderopvang dat alle kinderen in hun ontwikkeling begeleid worden. Dat is voor alle kinderen goed.

Kindbeeld

De basis van waaruit we werken is het 'kindbeeld'. Wat voor beeld hebben we eigenlijk van onze jongste kinderen? Wat hebben ze nodig, waar hebben ze recht op? Het bleek dat wij als pedagogen verrassend snel op een lijn zitten. Wij geloven in de competentie van kinderen. Wij zien dagelijks dat kinderen de actor zijn van hun eigen leerproces. Kinderen zijn stiknieuwsgierig, willen alles onderzoeken. Een mooie metafoer vind ik altijd die van het volle glas en het lege glas. Een atelierista van een van de centra uit Reggio vertelde dat in de visie van Reggio Emilia kinderen mensen zijn, waar in potentie al zoveel aanwezig is dat je

louter de voorwaarden moet scheppen om hen te laten ontwikkelen. Kinderen zijn geen lege glazen, waar we allemaal kennis in moeten gieten. Een kind is een vol glas, er is in potentie zoveel aanwezig! Van kennis waarvan wij willen dat kinderen het leren blijft veel minder overeind dan van zelfopgedane kennis omdat kinderen het willen leren. Kinderen die voldoende bevestigd worden en de ruimte krijgen om te onderzoeken en te leren bouwen een gevoel van zelfvertrouwen en eigenwaarde op. Dat zie je al in de babygroepen! En daar leren ze van.

Het competente kind

Laten we als uitgangspunt nemen dat ieder kind competent is, zich wil ontwikkelen. Alle kinderen hebben evenveel recht op zo'n kwalitatief goede basisvoorziening. In zo'n basisvoorziening pleiten wij als pedagogisch platform dat het spelen en de interactie (tijdens de vele activiteiten) centraal staan. Activiteiten zijn slechts een middel om het doel te bereiken. Activiteiten zijn geen doel op zich. De interacties tussen leidsters en kinderen en kinderen onderling staan voorop. Het instrument dat de leidster daarbij kan inzetten zijn activiteiten. Dus ook activiteiten uit de VVE-programma's. Kinderen begeleiden is vooral goed kijken naar wat kinderen bezighoudt en inspelen op de behoeftes van ieder kind. Daarbij hoort een omgeving creëren waarin kinderen uitgedaagd worden om zichzelf te ontwikkelen.

Zorggebonden

Het zou mooi zijn als we binnen de toekomstige basisvoorzieningen streven naar een zorggebonden werkwijze waarin het competente kind centraal staat. Zorgmomenten, die in de kinderopvang relatief veel meer voorkomen dan in het basisonderwijs, zijn bij uitstek pedagogische momenten die we ten volle moeten benutten. Daarnaast geeft groepsleiding ruimte aan activiteiten, die de kinderen zelf initiëren. Dat vergt nogal wat van groepsleiding. Het betekent dat je goed moet kijken en luisteren naar kinderen. Hun initiatieven, hoe klein soms, oppakken en op inspelen.

Curriculum voor kinderopvang

Een VVE-programma is, als je het goed uitvoert, eigenlijk een curriculum op zich. De training is gericht op het aanleren van een visie op ontwikkeling van kinderen bij de leidsters/leerkrachten. De concrete activiteiten en het uitwerken van de thema's gebruikt de leerkracht louter als middel om met de kinderen te communiceren. Een VVE-programma wordt echter ook wel gebruikt als een activiteitengebonden werkwijze. En dat is verschrikkelijk jammer! De meerwaarde van het werken met VVE-programmering ligt in het feit dat een dergelijk curriculum de groepsleiding houvast geeft. Bovendien gaat de groepsleiding anders kijken naar kinderen en hun rol als veel interessanter ervaren. Dat bevestigt dat er in de kinderopvang behoefte is aan een curriculum. Maar dan moet het curriculum wel toegespitst worden op het werken in de kinderopvang op baby's en jongere kinderen. Kortom aansluiten bij het dagritme van de kinderopvang en de variëteit in leeftijd.

Integreren?

Tot slot: VVE en kinderopvang integreren? Dat moet lukken! De VVE-trainingen zijn gericht op het aanleren van een visie op ontwikkeling en begeleiding van jonge kinderen (meestal vanaf drie tot zeven jaar). Dat programma's nog een aanvulling behoeven op de verschillende leeftijden en groepsamenstelling is duidelijk. Daar wordt al hard aan gewerkt. Dat verzorgingsmomenten ook benut worden als activiteiten is denk ik ook wel duidelijk. Een dergelijk programma dat geïntegreerd is in de werkhouding en werkwijze van groepsleiding is van grote meerwaarde voor de kinderopvang. Laten we ervoor waken dat de goed doordachte VVE-programma's niet gebruikt gaan worden als een activiteitengebonden werkwijze naast de verzorging in het kindercentrum voor een speciale groep kinderen. Ik denk dat we dan de plank misslaan. ■

MONIQUE VELTHOEN is lid van de pedagogische staf van B4KIDS.

Weg met 'kinderopvang'!

Het komt nogal eens voor dat mensen verstokt vast blijven houden aan oude begrippen, terwijl het meer dan voor de hand liggend is om zo nu en dan te vernieuwen. Een berucht voorbeeld daarvan is de benaming van groepsleidster, dat met alle associaties daaromheen tot een koddig begrip verwordt. Jongeren volgen de opleiding sociaal pedagogisch werk en worden dus groepsleidster genoemd. Onzin natuurlijk. Zo iemand noem je logischerwijs pedagogisch medewerker, wat ook nog eens spoort met de inhoud van de functie en een correct beeld bij ouders op het netvlies brandt. Een dergelijk fenomeen komen we ook tegen rond het begrip 'kinderopvang'. Wat moeten we in hemelsnaam met een dergelijk begrip. De vakmensen weten het wel, maar die redeneren weer eens van binnenuit de branche en zijn er mee opgegroeid. Dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang. Nee, tussenschoolse opvang en peuterspeelzalen horen daar weer net niet bij. Verwachten we nu werkelijk dat jonge ouders eerst een cursus gaan volgen om te begrijpen dat kinderopvang geen kinderopvang is in de strikte zin van het woord, maar een heus verzorgings- en opvoedingsmilieu, naast de opvoeding thuis? Dat onbegrip en die verkeerde beeldvorming moeten we dus niet willen hebben. Het doel moet zijn dat iedere jonge ouder met de benaming van onze branche, inclusief peuterspeelzalen, een beeld voor ogen krijgt dat spoort met de werkelijkheid. Kortom hoog tijd voor een nieuwe, ontvangergerichte term in plaats van het volstrekt achterhaalde begrip 'kinderopvang'. Er gaan al diverse termen rond die in aanmerking zouden kunnen komen als nieuwe algemene branchetitel. Voorbeelden daarvan zijn; kinderopvang, kinderspeelhuizen, kinderverzorging en -opvoeding, et cetera. Er valt uiteraard nog veel meer te bedenken, maar daar is jullie hulp dringend bij nodig. 'Jullie' is dan een breed begrip dat varieert van manager, pedagogisch medewerker, ouder, belangenbehartiger, politicus, journalist, adviseur, ambtenaar, communicatie-expert, tot alle overige betrokkenen bij onze branche. Jullie worden allemaal opgeroepen om een nieuwe algemene branchetitel te bedenken. Een branchetitel waar je graag mee geassocieerd wilt worden, die ouders duidelijk maakt wat die branche inhoudt en die geschikt is voor algemeen gebruik. Test je creativiteit, prikkel die grijze massa, droom erover, start een brede maatschappelijke discussie, overleg met oudercommissies en in teamvergaderingen, maar kom in ieder geval érgens mee als je ook van mening bent dat 'kinderopvang' weg moet. Het is nu je kans, dus benut die dan ook. Om het gemakkelijk te maken is er een e-mailadres opgesteld, waar je de suggesties voor een nieuwe algemene branchetitel kunt posten: wegmetkinderopvang@triodus.nl. Tot eind augustus staat dit adres open. Inzenden kan op naam, of anoniem (geen haatmail naar de columnist) en eventueel voorzien van een aanvullende verklaring. Ondersteunende mails zijn uiteraard ook welkom. Indien er weinig gereageerd wordt is er kennelijk niet veel belangstelling voor een nieuwe term en houden we het volstrekt verouderde, onduidelijke en verkoopbelemmerende begrip 'kinderopvang' erin. Is de belangstelling echter groot, dan starten we in het najaar een nationaal debat over de resultaten van het project 'weg met kinderopvang'. Een overzicht van de ingediende suggesties, meningen van deskundigen, gevolgd door een heuse verkiezing, met alle daaraan verbonden campagnes. Dat belooft dus een hete herfst te worden, maar wel uitsluitend als jullie hieraan meewerken. De resultaten van de verkiezing worden voorgelegd aan de verschillende belangenpartijen die met kinderopvang te maken hebben, om te bezien op welke wijze een nieuwe algemene term stapsgewijs ingevoerd kan worden. Intussen is het echter nog niet zover. Eerst het denkwerk, vergelijkingen met het buitenland, verhitte discussies, diepgravende brainstormsessies en dan als de brandweer naar wegmetkinderopvang@triodus.nl.